

- 1) z dnia 29 maja 1974 r. o urzędzie Ministra Spraw Zagranicznych (Dz. U. Nr 21, poz. 115 i z 1984 r. Nr 9, poz. 34),
 - 2) z dnia 4 maja 1982 r. o urzędzie Ministra Kultury i Sztuki (Dz. U. Nr 14, poz. 112),
 - 3) z dnia 23 października 1987 r. o utworzeniu urzędu Ministra Pracy i Polityki Socjalnej (Dz. U. Nr 33, poz. 175 i z 1990 r. Nr 29, poz. 172),
 - 4) z dnia 23 października 1987 r. o utworzeniu urzędu Ministra Edukacji Narodowej (Dz. U. Nr 33, poz. 178, z 1990 r. Nr 65, poz. 385, z 1991 r. Nr 95, poz. 425 i z 1996 r. Nr 106, poz. 496),
 - 5) z dnia 1 grudnia 1989 r. o utworzeniu urzędu Ministra Transportu i Gospodarki Morskiej (Dz. U. Nr 67, poz. 407),
 - 6) z dnia 1 grudnia 1989 r. o utworzeniu urzędu Ministra Łączności (Dz. U. Nr 67, poz. 408, z 1990 r. Nr 86, poz. 504 i z 1995 r. Nr 60, poz. 310),
 - 7) z dnia 20 grudnia 1989 r. o utworzeniu urzędu Ministra Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa (Dz. U. Nr 73, poz. 433 oraz z 1991 r. Nr 101, poz. 444 i Nr 114, poz. 492),
 - 8) z dnia 20 grudnia 1989 r. o utworzeniu urzędu Ministra Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej (Dz. U. Nr 73, poz. 434, z 1991 r. Nr 7, poz. 24 i z 1997 r. Nr 121, poz. 770),
 - 9) z dnia 21 czerwca 1996 r. o urzędzie Ministra Gospodarki (Dz. U. Nr 106, poz. 490).
2. Pozostają w mocy przepisy ustawy z dnia 14 grudnia 1995 r. o urzędzie Ministra Obrony Narodowej (Dz. U. z 1996 r. Nr 10, poz. 56 i Nr 102, poz. 474 oraz z 1997 r. Nr 121, poz. 770).
- Art. 97.** Ustawa wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 1999 r.
- Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej: *A. Kwaśniewski*

944

USTAWA

z dnia 4 września 1997 r.

o dyscyplinie wojskowej.

DZIAŁ I

Przepisy ogólne

Art. 1. Ustawa określa zasady wyróżniania żołnierzy, pododdziałów i oddziałów wojskowych, a także zasady i sposoby ponoszenia przez żołnierzy odpowiedzialności dyscyplinarnej oraz tryb postępowania w tych sprawach w czasie pokoju.

Art. 2. 1. Każdy żołnierz obowiązany jest do przestrzegania dyscypliny wojskowej.

2. Dyscyplina wojskowa zobowiązuje żołnierza do przestrzegania przepisów Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, ustaw i innych normatywnych aktów prawnych oraz do wykonywania rozkazów i decyzji wydanych w sprawach służbowych.

3. Przełożony obowiązany jest tworzyć warunki zapewniające przestrzeganie dyscypliny wojskowej przez podporządkowanych mu żołnierzy oraz warunki do ich wyróżniania.

4. Przełożony obowiązany jest reagować na zachowania żołnierzy naruszające dyscyplinę wojskową.

5. W sprawach nie cierpiących zwłoki żołnierz starszy stopniem obowiązany jest reagować na zachowa-

nie żołnierza młodszego stopniem naruszające dyscyplinę wojskową.

Art. 3. Określenia użyte w ustawie oznaczają:

- 1) żołnierz — osobę pełniącą czynną służbę wojskową,
- 2) przełożony — osobę, której na mocy przepisu prawa, rozkazu lub decyzji podporządkowano żołnierza,
- 3) przełożony dyscyplinarny — przełożonego, którego przepisy ustawy upoważniają do wszczynania postępowania dyscyplinarnego,
- 4) wyróżnianie — udzielanie wyróżnień i wyrażanie uznania w innych formach,
- 5) ukaranie — wymierzenie kary dyscyplinarnej i zastosowanie środków dyscyplinarnych, a także odstąpienie od wymierzenia kary dyscyplinarnej oraz warunkowe odstąpienie od wymierzenia kary dyscyplinarnej,
- 6) przewinienie dyscyplinarne — naruszenie obowiązków wynikających z dyscypliny wojskowej, które nie jest przestępstwem lub wykroczeniem,
- 7) obwiniony — żołnierza, w stosunku do którego złożono wniosek o ukaranie dyscyplinarne,

- 8) rzecznik dyscyplinarny — żołnierza, którego przepisy ustawy upoważniają do przeprowadzenia postępowania wyjaśniającego i innych czynności w postępowaniu dyscyplinarnym,
- 9) organ orzekający — przełożonego dyscyplinarnego lub sąd wojskowy,
- 10) organ odwoławczy — przełożonego dyscyplinarnego lub sąd wojskowy uprawnionych do rozpatrzenia odwołania od orzeczenia lub decyzji przełożonego dyscyplinarnego albo orzeczenia sądu wojskowego.

Art. 4. 1. Minister Obrony Narodowej jest przełożonym wszystkich żołnierzy, z zastrzeżeniem ust. 2 i 3.

2. Minister Spraw Wewnętrznych i Administracji jest przełożonym żołnierzy pełniących służbę w podporządkowanych mu jednostkach organizacyjnych.

3. Ministrowie, kierownicy urzędów i instytucji, każdy w sprawach należących do jego zakresu działania, są przełożonymi żołnierzy pełniących służbę w podporządkowanych im jednostkach organizacyjnych.

4. Rada Ministrów określi, w drodze rozporządzenia, uprawnienia w sprawach dyscyplinarnych osób, o których mowa w ust. 3.

Art. 5. 1. Przełożonymi dyscyplinarnymi są:

- 1) Minister Obrony Narodowej — w stosunku do wszystkich żołnierzy, z zastrzeżeniem ust. 2,
- 2) sekretarz stanu i podsekretarz stanu w Ministerstwie Obrony Narodowej — w stosunku do podporządkowanych im żołnierzy,
- 3) Szef Sztabu Generalnego — w stosunku do żołnierzy zawodowych zajmujących stanowiska służbowe w Sztabie Generalnym Wojska Polskiego,
- 4) żołnierz zajmujący stanowisko służbowe dowódcy kompanii lub wyższe albo im równorzędne — w stosunku do podporządkowanych mu żołnierzy,
- 5) żołnierz, który jest oficerem, zajmujący stanowisko służbowe dowódcy plutonu — w stosunku do podporządkowanych mu żołnierzy,
- 6) inna osoba nie będąca żołnierzem, zajmująca stanowisko równorzędne do stanowisk, o których mowa w pkt 4 — w stosunku do podporządkowanych jej żołnierzy.

2. Przepis ust. 1 stosuje się odpowiednio do Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji oraz innych upoważnionych przez niego osób w Ministerstwie Spraw Wewnętrznych i Administracji, którym podporządkowano żołnierzy.

3. Minister Obrony Narodowej określi, w drodze rozporządzenia, równorzędne stanowiska służbowe, o których mowa w ust. 1 pkt 4 i 6.

DZIAŁ II

Wyróżnianie

Rozdział 1

Wyróżnianie żołnierzy

Art. 6. 1. Żołnierzowi może być udzielone wyróżnienie lub wyrażone uznanie za szczególne osiągnięcia w wykonywaniu zadań służbowych lub za czyn świadczący o męstwie albo o odwadze.

2. Udzielenie wyróżnienia i wyrażenie uznania może być łączone.

Art. 7. 1. Wyróżnieniami są:

- 1) pochwała,
- 2) urlop krótkoterminowy,
- 3) nagroda rzeczowa,
- 4) nagroda pieniężna,
- 5) biała broń,
- 6) wcześniejsze mianowanie na kolejny stopień wojskowy.

2. Wyróżnień, o których mowa w ust. 1, mogą udzielać:

- 1) wymienionego w pkt 1 — każdy przełożony,
- 2) wymienionego w pkt 2 — przełożony zajmujący stanowisko służbowe nie niższe niż stanowisko dowódcy plutonu,
- 3) wymienionych w pkt 3 i 4 — przełożony, który ma prawo dysponowania funduszem na nagrody,
- 4) wymienionego w pkt 5 — Minister Obrony Narodowej lub organ wojskowy przez niego upoważniony,
- 5) wymienionego w pkt 6 — przełożony, który ma prawo mianowania na ten stopień wojskowy.

3. Przełożony może wystąpić do wyższego przełożonego o udzielenie żołnierzowi wyróżnienia, jeżeli sam nie jest uprawniony do udzielenia danego wyróżnienia.

Art. 8. 1. Pochwały udziela się ustnie lub pisemnie.

2. Urlopu krótkoterminowego udziela się na czas od trzech do siedmiu dni. Łączny wymiar urlopow krótkoterminowych w ciągu roku służby nie może przekroczyć dziesięciu dni.

3. Nagrody rzeczowej udziela się w postaci przedmiotu, którego wartość nie powinna być wyższa od dwukrotnego najniższego uposażenia zasadniczego żołnierza zawodowego, obowiązującego w dniu udzielenia tej nagrody.

4. Nagrody pieniężnej udziela się w wysokości, która nie powinna być wyższa od wysokości dwukrotnego uposażenia zasadniczego ostatnio otrzymanego przez wyróżnionego żołnierza.

5. Białą broń wręcza się wraz z dedykacją.

6. Wcześniejszym mianowaniem na kolejny stopień wojskowy można wyróżnić żołnierza nawet wtedy, gdy nie spełnia on warunków wymaganych w odrębnych przepisach do mianowania na ten stopień wojskowy.

Art. 9. 1. Formami wyrażania uznania są:

- 1) list gratulacyjny,
- 2) pismo pochwalne ze zdjęciem żołnierza na tle sztandaru jednostki wojskowej lub znaku rodzaju sił zbrojnych,
- 3) wpisanie imienia i nazwiska żołnierza oraz jego zaślug do kroniki jednostki wojskowej,
- 4) tytuł honorowy,
- 5) wpisanie imienia i nazwiska żołnierza oraz jego zaślug do księgi honorowej Ministra Obrony Narodowej.

2. Minister Obrony Narodowej może ustanowić, w drodze rozporządzenia, inne formy wyrażania uznania.

Art. 10. 1. Udzielenie żołnierzowi wyróżnienia i wyrażenie mu uznania stwierdza się w rozkazie dziennym (specjalnym) lub w innym dokumencie.

2. Przełożony jest zobowiązany powiadomić podporządkowanych mu żołnierzy o udzieleniu wyróżnienia lub wyrażeniu uznania w czasie zbiórki stanu osobowego lub odprawy żołnierzy zawodowych.

Art. 11. 1. Wyróżnienie i uznanie wpisuje się do karty wyróżnień żołnierza.

2. W karcie wyróżnień żołnierza umieszcza się w szczególności dane o:

- 1) rodzaju wyróżnienia lub formie uznania,
- 2) stanowisku służbowym przełożonego, który udzielił wyróżnienia lub wyraził uznanie,
- 3) terminie udzielenia wyróżnienia lub wyrażenia uznania,
- 4) przyczynie udzielenia wyróżnienia lub wyrażenia uznania.

Art. 12. Minister Obrony Narodowej określi, w drodze rozporządzenia:

- 1) przełożonych uprawnionych do wyrażania uznania,
- 2) rodzaje tytułów honorowych nadawanych żołnierzom oraz wzory odznak tych tytułów,

3) szczegółowe warunki i tryb udzielania żołnierzom wyróżnień oraz wyrażania im uznania,

4) sposób prowadzenia i przechowywania karty wyróżnień żołnierza.

Rozdział 2

Wyróżnianie pododdziałów i oddziałów wojskowych

Art. 13. Pododdziały i oddziały wojskowe mogą być wyróżniane za szczególne osiągnięcia: w wykonywaniu zadań służbowych, w czasie udziału w akcjach humanitarnych lub ratowniczych albo w misjach pokojowych organizacji międzynarodowych.

Art. 14. 1. Pododdziały i oddziały wojskowe wyróżnia się dyplomem uznania.

2. Dyplom uznania przyznaje przełożony dowódca pododdziału lub oddziału wojskowego.

Art. 15. 1. Pododdziałom i oddziałom wojskowym wyraża się uznanie w formie tytułu honorowego.

2. Tytuł honorowy przyznaje Minister Obrony Narodowej lub dowódca rodzaju sił zbrojnych.

3. Żołnierze pełniący służbę w pododdziale lub oddziale, któremu nadano tytuł honorowy, noszą odznakę tego tytułu.

Art. 16. Minister Obrony Narodowej określi, w drodze rozporządzenia, rodzaje tytułów honorowych nadawanych pododdziałom i oddziałom wojskowym oraz warunki i tryb ich nadawania, a także wzory odznak tytułów honorowych.

DZIAŁ III

Odpowiedzialność dyscyplinarna

Rozdział 1

Zasady odpowiedzialności dyscyplinarnej i wymierzania kar dyscyplinarnych

Art. 17. 1. Odpowiedzialność dyscyplinarną ponosi żołnierz, który popełnia przewinienie dyscyplinarne.

2. Żołnierz nie popełnia przewinienia dyscyplinarnego, jeżeli nie można mu przypisać winy.

Art. 18. 1. Żołnierz ponosi odpowiedzialność dyscyplinarną również za:

- 1) czyny, za które, w myśl odrębnych przepisów, właściwe organy są uprawnione do nakładania kar porządkowych lub wymierzania kar pieniężnych albo orzekania w sprawach o naruszenie dyscypliny budżetowej,
- 2) czyny o znamionach przestępstwa ściganego na wniosek dowódcy jednostki wojskowej, jeżeli uprawniony dowódca odstąpił od złożenia wniosku,

3) czyny o znamionach przestępstwa lub wykroczenia, jeżeli sąd, prokurator albo inny organ uprawniony do orzekania w tych sprawach wystąpił do dowódcy jednostki wojskowej z wnioskiem o ukaranie dyscyplinarne w związku z odmową wszczęcia postępowania karnego albo postępowania w sprawie o wykroczenie, umorzeniem albo warunkowym umorzeniem takiego postępowania, odstąpieniem od wymierzenia kary, jak również odstąpieniem od zastosowania środków wychowawczych lub poprawczych.

2. Ilekroć w dalszych przepisach jest mowa ogólnie o przewinieniu dyscyplinarnym, to przepisy te stosuje się również do czynów, o których mowa w ust. 1.

Art. 19. 1. Żołnierz ponosi odpowiedzialność dyscyplinarną, jeżeli popełnia przewinienie dyscyplinarne sam albo wspólnie lub w porozumieniu z inną osobą, a także wtedy, gdy kieruje popełnieniem przewinienia przez innego żołnierza.

2. Żołnierz ponosi odpowiedzialność dyscyplinarną także wtedy, gdy nakłania innego żołnierza do popełnienia przewinienia dyscyplinarnego lub ułatwia jego popełnienie.

Art. 20. 1. Przewinienie dyscyplinarne jest zawinione wtedy, gdy żołnierz:

- 1) ma zamiar jego popełnienia, to jest chce je popełnić albo, przewidując możliwość jego popełnienia, na to się godzi,
- 2) nie mając zamiaru jego popełnienia, popełnia je na skutek niezachowania ostrożności wymaganej w danych okolicznościach, mimo że możliwość taką przewidywał albo mógł przewidzieć.

2. Jeżeli karalność czynu, o którym mowa w art. 18 ust. 1, ustawa uzależnia od umyślności jego popełnienia, odpowiedzialność dyscyplinarna jest wyłączona, gdy zachodzi wypadek, o którym mowa w ust. 1 pkt 2.

Art. 21. Każdy z żołnierzy, o których mowa w art. 19, odpowiada w granicach swojej winy, niezależnie od odpowiedzialności pozostałych osób.

Art. 22. 1. Karami dyscyplinarnymi są:

- 1) upomnienie,
- 2) nagana,
- 3) kara pieniężna,
- 4) zakaz opuszczania wyznaczonego miejsca przebywania,
- 5) areszt koszarowy,
- 6) areszt izolacyjny,
- 7) ostrzeżenie o niepełnej przydatności na zajmowanym stanowisku służbowym,
- 8) wyznaczenie na niższe stanowisko służbowe,

9) ostrzeżenie o niepełnej przydatności do nadterminowej zasadniczej służby wojskowej lub do czynnej służby wojskowej pełnionej w charakterze kandydata na żołnierza zawodowego albo do zawodowej służby wojskowej,

10) usunięcie z nadterminowej zasadniczej służby wojskowej lub z czynnej służby wojskowej pełnionej w charakterze kandydata na żołnierza zawodowego albo z zawodowej służby wojskowej.

2. Kar dyscyplinarnych, o których mowa w ust. 1 pkt 4—6, nie wymierza się żołnierzom zawodowym.

Art. 23. Karę pieniężną wymierza się w stawkach dziennych, określając liczbę stawek. Najniższa liczba stawek wynosi jeden, a najwyższa pięć. Stawka dzienna stanowi jedną trzydziestą miesięcznego uposażenia zasadniczego otrzymanego przez żołnierza w miesiącu, w którym popełnił on przewinienie dyscyplinarne.

Art. 24. 1. Karę zakazu opuszczania wyznaczonego miejsca przebywania wymierza się na okres od trzech do czternastu dni.

2. W czasie odbywania kary, o której mowa w ust. 1, ukarany nie może w czasie wolnym od zajęć służbowych opuszczać jednostki wojskowej lub innego wyznaczonego miejsca przebywania oraz ma obowiązek zgłaszania się do przełożonego lub innego wskazanego żołnierza w określonych odstępach czasu, nie częściej jednak niż cztery razy na dobę.

Art. 25. 1. Karę aresztu koszarowego wymierza się na okres od trzech do czternastu dni.

2. Karę aresztu koszarowego można wymierzyć za czyny, o których mowa w art. 18 ust. 1, oraz za przewinienie dyscyplinarne popełnione w czasie odbywania kary zakazu opuszczania wyznaczonego miejsca przebywania lub w ciągu trzech miesięcy od dnia jej odbycia.

3. W czasie odbywania kary, o której mowa w ust. 1, ukarany nie może w czasie wolnym od zajęć służbowych opuszczać jednostki wojskowej lub innego wyznaczonego miejsca przebywania oraz ma obowiązek zgłaszania się do przełożonego lub innego wskazanego żołnierza w określonych odstępach czasu, nie częściej jednak niż cztery razy na dobę, a ponadto w czasie wolnym od zajęć służbowych ma obowiązek pozostawać w określonym przez przełożonego rejonie jednostki wojskowej oraz wykonywać pod kontrolą dodatkowe zadania na rzecz jednostki wojskowej określone przez przełożonego dyscyplinarnego, w wymiarze do 4 godzin dziennie.

Art. 26. 1. Karę aresztu izolacyjnego wymierza się na okres od trzech do czternastu dni.

2. Karę aresztu izolacyjnego można wymierzyć za czyny, o których mowa w art. 18 ust. 1, oraz za przewinienie dyscyplinarne popełnione w czasie odbywania kary zakazu opuszczania wyznaczonego miejsca przebywania lub odbywania aresztu koszarowego albo

w ciągu trzech miesięcy od dnia odbycia jednej z tych kar.

3. W czasie odbywania kary, o której mowa w ust. 1, ukarany ma obowiązek przebywać w specjalnie przystosowanym do tego pomieszczeniu, pod strażą, a ponadto wykonywać pod kontrolą dodatkowe zadania na rzecz jednostki wojskowej określone przez przełożonego, w wymiarze do 6 godzin dziennie.

Art. 27. 1. Kara wyznaczenia na niższe stanowisko służbowe oznacza zwolnienie z dotychczas zajmowanego stanowiska służbowego oraz utratę uprawnień z nim związanych.

2. Karę, o której mowa w ust. 1, można wymierzyć za czyny wymienione w art. 18 ust. 1 albo za przewinienie dyscyplinarne polegające na rażącym zaniedbaniu obowiązków służbowych lub rażącym przekroczeniu uprawnień służbowych, jeżeli żołnierz był ukarany karą, o której mowa w art. 22 ust. 1 pkt 7.

3. Żołnierza, któremu wymierzono karę, o której mowa w ust. 1, wyznacza się na niższe stanowisko służbowe w:

- 1) innej jednostce organizacyjnej, jeżeli jest oficerem,
- 2) innej jednostce organizacyjnej albo innym pododdziale, jeżeli jest chorążym lub podoficerem.

Art. 28. 1. Kara usunięcia z nadterminowej zasadniczej służby wojskowej lub z czynnej służby wojskowej pełnionej w charakterze kandydata na żołnierza zawodowego albo z zawodowej służby wojskowej oznacza zwolnienie z tej służby.

2. Karę, o której mowa w ust. 1, można wymierzyć za czyny wymienione w art. 18 ust. 1 albo za przewinienie dyscyplinarne polegające na rażącym zaniedbaniu obowiązków służbowych lub rażącym przekroczeniu uprawnień służbowych, jeżeli żołnierz był ukarany karą, o której mowa w art. 22 ust. 1 pkt 9.

Art. 29. 1. Środkami dyscyplinarnymi są:

- 1) zobowiązanie do przeproszenia pokrzywdzonego,
- 2) zobowiązanie do naprawienia wyrządzonej szkody,
- 3) podanie informacji o wymierzonej karze dyscyplinarnej do wiadomości innych osób.

2. Środek dyscyplinarny można zastosować samodzielnie albo obok kary dyscyplinarnej.

Art. 30. 1. Organ orzekający wymierza karę dyscyplinarną według swego uznania, w granicach przewidzianych ustawą, uwzględniając stopień winy, stopień społecznej szkodliwości przewinienia dyscyplinarnego oraz cele zapobiegawcze i wychowawcze, które kara ma osiągnąć w stosunku do żołnierza.

2. Wymierzając karę dyscyplinarną, organ orzekający uwzględnia w szczególności sposób popełnienia przewinienia dyscyplinarnego przez żołnierza, rodzaj i stopień naruszenia ciężących na żołnierzu obowiąz-

ków oraz właściwości i warunki osobiste żołnierza, rodzaj i rozmiar następstw przewinienia dyscyplinarnego, przebieg służby żołnierza przed popełnieniem przewinienia dyscyplinarnego i zachowanie się żołnierza po popełnieniu przewinienia dyscyplinarnego.

3. Organ orzekający uwzględnia okoliczności, o których mowa w ust. 1 i 2, wyłącznie w stosunku do żołnierza, którego one dotyczą.

4. Przepisy ust. 1—3 stosuje się odpowiednio do orzekania o środku dyscyplinarnym.

Art. 31. 1. Za popełnione przewinienie dyscyplinarne można wymierzyć tylko jedną karę dyscyplinarną.

2. Za popełnienie kilku przewinień dyscyplinarnych można wymierzyć jedną karę dyscyplinarną odpowiednio surowszą.

3. Niezależnie od liczby przewinień dyscyplinarnych można zastosować jeden lub więcej środków dyscyplinarnych.

Art. 32. 1. Jeżeli okoliczności sprawy nie budzą wątpliwości i wystarczające jest zwrócenie żołnierzowi uwagi lub przeprowadzenie z nim rozmowy ostrzegawczej, można nie wszczynać postępowania dyscyplinarnego.

2. Jeżeli wystarczające jest zwrócenie uwagi lub przeprowadzenie rozmowy ostrzegawczej albo zastosowanie środków dyscyplinarnych, o których mowa w art. 29 ust. 1 pkt 1 lub 2, można odstąpić od wymierzenia kary dyscyplinarnej.

Art. 33. Organ orzekający może warunkowo odstąpić od wymierzenia kary dyscyplinarnej, jeżeli stopień winy lub stopień społecznej szkodliwości przewinienia dyscyplinarnego nie jest znaczny, a właściwości i warunki osobiste żołnierza oraz dotychczasowy przebieg jego służby wojskowej uzasadniają przypuszczenie, że pomimo odstąpienia od wymierzenia kary dyscyplinarnej będzie on przestrzegał dyscypliny wojskowej.

Art. 34. Organ orzekający może warunkowo zawiesić wykonanie wymierzonej kary dyscyplinarnej, o której mowa w art. 22 ust. 1 pkt 3—6, jeżeli zachodzą warunki, o których mowa w art. 33, a stosunek żołnierza do popełnionego przewinienia dyscyplinarnego świadczy o osiągnięciu celów kary dyscyplinarnej.

Art. 35. Warunkowe odstąpienie od wymierzenia kary dyscyplinarnej lub warunkowe zawieszenie wykonania kary dyscyplinarnej następuje na okres próby, który wynosi od miesiąca do trzech i biegnie od dnia, w którym orzeczenie stało się prawomocne.

Art. 36. Jeżeli żołnierz w okresie próby uchyla się od spełnienia obowiązku wynikającego z zastosowanego środka dyscyplinarnego, o którym mowa w art. 29 ust. 1 pkt 1 lub 2, albo popełnia przewinienie dyscyplinarne, organ orzekający może:

- 1) gdy warunkowo odstąpił od wymierzenia kary dyscyplinarnej — wymierzyć karę dyscyplinarną,

2) gdy warunkowo zawiesił wykonanie wymierzonej kary dyscyplinarnej — zarządzić jej wykonanie.

Art. 37. 1. Nie można ukarać dyscyplinarnie po upływie sześciu miesięcy od dnia popełnienia przewinienia dyscyplinarnego.

2. Termin określony w ust. 1 nie ma zastosowania, jeżeli przełożony dyscyplinarny wszczął postępowanie dyscyplinarne na jeden z wniosków, o których mowa w art. 54 ust. 2 pkt 2—4.

3. W wypadkach, o których mowa w ust. 2, nie można ukarać dyscyplinarnie po upływie jednego roku od dnia popełnienia przewinienia dyscyplinarnego.

4. Nie można ukarać dyscyplinarnie żołnierza po zwolnieniu go ze służby wojskowej.

5. Orzeczenie wydane w postępowaniu dyscyplinarnym pociąga za sobą tylko skutki przewidziane ustawą.

Rozdział 2

Zatrzymanie i zawieszenie w czynnościach służbowych

Art. 38. 1. Przełożony dyscyplinarny może podjąć decyzję o zatrzymaniu żołnierza, który rażąco narusza dyscyplinę wojskową, jeżeli zachodzi obawa jego ucieczki, zatarcia śladów czynu lub nie można ustalić jego tożsamości albo gdy zatrzymanie jest niezbędne do niezwłocznego przywrócenia porządku wojskowego.

2. Żołnierza zatrzymanego na podstawie ust. 1 osadza się w izbie zatrzymań.

3. Zatrzymanego zwalnia się niezwłocznie, gdy ustanie przyczyna zatrzymania, nie później jednak niż z upływem czterdziestu ośmiu godzin od chwili zatrzymania.

4. Uprawnienie do zatrzymania, o którym mowa w ust. 1, przysługuje również Żandarmerii Wojskowej i innym wojskowym organom porządkowym, a także innym organom określonym w odrębnych przepisach.

5. Żołnierzowi zatrzymanemu na podstawie ust. 1 przysługują uprawnienia przewidziane dla zatrzymanego w Kodeksie postępowania karnego, a na organie dokonującym zatrzymania ciąży obowiązek wynikający z tego Kodeksu.

6. Ponowne zatrzymanie żołnierza na podstawie tych samych faktów i dowodów jest niedopuszczalne.

7. Minister Obrony Narodowej w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych i Administracji oraz Ministrem Sprawiedliwości określi, w drodze rozporządzenia, warunki i tryb zatrzymania żołnierza oraz sposób postępowania z zatrzymanym, a także zasady tworzenia izb zatrzymań i warunki, jakim powinny odpowiadać ich pomieszczenia.

Art. 39. 1. Przełożony dyscyplinarny może podjąć decyzję o zawieszeniu w czynnościach służbowych żołnierza, który rażąco narusza dyscyplinę wojskową, a charakter przewinienia dyscyplinarnego lub okoliczności jego popełnienia wskazują na potrzebę niezwłocznego odsunięcia żołnierza od wykonywania czynności na zajmowanym stanowisku służbowym.

2. Żołnierz zawieszony w czynnościach służbowych wykonuje zadania określone przez przełożonego dyscyplinarnego.

3. Zawieszenie w czynnościach służbowych uchyla się niezwłocznie, gdy ustaną przyczyny je uzasadniające, nie później jednak niż z upływem jednego miesiąca, z zastrzeżeniem ust. 4.

4. Minister Obrony Narodowej w szczególności uzasadnionych wypadkach może podjąć decyzję o przedłużeniu okresu zawieszenia w czynnościach służbowych do trzech miesięcy.

5. Przed upływem terminów, o których mowa w ust. 3 i 4, zawieszenie w czynnościach służbowych ustaje z dniem uprawomocnienia się orzeczenia wydanego w sprawie o przewinienie dyscyplinarne, które było przyczyną zawieszenia.

6. Minister Obrony Narodowej w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych i Administracji określi, w drodze rozporządzenia, szczegółowy tryb postępowania w sprawach dotyczących zawieszania żołnierzy w czynnościach służbowych.

Art. 40. Decyzje, o których mowa w art. 38 ust. 1 i 4 oraz art. 39 ust. 1 i 4, doręcza się niezwłocznie żołnierzowi na piśmie wraz z uzasadnieniem oraz poucza się go o prawie, terminie i trybie wniesienia odwołania.

Art. 41. 1. Od decyzji o zatrzymaniu oraz o zawieszeniu w czynnościach służbowych i przedłużeniu zawieszenia w czynnościach służbowych żołnierzowi przysługuje odwołanie.

2. Wniesienie odwołania nie wstrzymuje wykonania decyzji, o których mowa w art. 38 ust. 1 i 4 oraz art. 39 ust. 1 i 4.

Art. 42. 1. Odwołanie od decyzji, o której mowa w art. 38 ust. 1 i 4, rozpoznaje wojskowy sąd garnizonowy.

2. Odwołanie od decyzji, o której mowa w art. 39 ust. 1, rozpoznaje wyższy przełożony dyscyplinarny, z zastrzeżeniem ust. 3.

3. Odwołanie od decyzji Ministra Obrony Narodowej w sprawie zawieszenia w czynnościach służbowych oraz przedłużenia zawieszenia w czynnościach służbowych rozpoznaje wojskowy sąd garnizonowy.

4. Organ odwoławczy rozpoznaje odwołanie niezwłocznie.

Art. 43. 1. W sprawach, o których mowa w art. 42 ust. 1, bez względu na stopień wojskowy żołnierza,

orzeka wojskowy sąd garnizonowy obejmujący swoją właściwością miejsce zatrzymania żołnierza.

2. W sprawach, o których mowa w art. 42 ust. 3, bez względu na stopień wojskowy żołnierza, orzeka wojskowy sąd garnizonowy obejmujący swoją właściwością jednostkę wojskową, w której żołnierz pełnił służbę w chwili wydania decyzji przez Ministra Obrony Narodowej.

Art. 44. W wypadku stwierdzenia bezzasadności lub nielegalności decyzji, o których mowa w art. 38 ust. 1 i 4 lub art. 39 ust. 1 i 4, organ rozpoznający odwołanie uchyla ją oraz zawiadamia o tym prokuratora i organ przełożony wobec organu, który podjął tę decyzję.

Art. 45. W sprawach odwołania od decyzji, o których mowa w art. 38 ust. 1 i 4 oraz art. 39 ust. 1 i 4, stosuje się odpowiednio art. 56 oraz art. 78—86.

Rozdział 3

Zasady ogólne postępowania dyscyplinarnego

Art. 46. 1. Postępowanie dyscyplinarne obejmuje postępowanie wyjaśniające oraz postępowanie przed organem orzekającym w pierwszej instancji i przed organem odwoławczym.

2. Postępowanie dyscyplinarne jest niejawne, chyba że przepis ustawy stanowi inaczej.

Art. 47. 1. Postępowanie wyjaśniające prowadzi rzecznik dyscyplinarny.

2. Rzecznika dyscyplinarnego wyznacza, na okres dwóch lat, spośród żołnierzy zawodowych, przełożony dyscyplinarny zajmujący stanowisko służbowe co najmniej dowódcy jednostki wojskowej.

3. Przełożony dyscyplinarny, o którym mowa w ust. 2, może wyznaczyć żołnierza zawodowego, za jego pisemną zgodą, na rzecznika dyscyplinarnego tylko na kolejne dwa lata.

4. Przełożony dyscyplinarny, o którym mowa w ust. 2, odwołuje rzecznika dyscyplinarnego wskutek:

- 1) zaistnienia okoliczności, które stanowią podstawę zwolnienia z zawodowej służby wojskowej,
- 2) prawomocnego ukarania karą dyscyplinarną inną niż kara usunięcia z zawodowej służby wojskowej,
- 3) upływu terminu i niewyrażenia zgody przez żołnierza zawodowego, o którym mowa w ust. 2 i 3,
- 4) przeniesienia go do innej jednostki wojskowej.

Art. 48. Minister Obrony Narodowej w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych i Administracji określi, w drodze rozporządzenia, uprawnienia przełożonych dyscyplinarnych do wyznaczania rzeczników dyscyplinarnych oraz wymagania, jakie powinien spełniać rzecznik dyscyplinarny.

Art. 49. 1. Przełożony dyscyplinarny i rzecznik dyscyplinarny podlega wyłączeniu z urzędu, jeżeli:

- 1) jest małżonkiem żołnierza objętego postępowaniem dyscyplinarnym albo pozostaje we wspólnym z nim pożyciu,
- 2) jest małżonkiem pokrzywdzonego albo pozostaje we wspólnym z nim pożyciu,
- 3) jest krewnym lub powinowatym w linii prostej żołnierza objętego postępowaniem dyscyplinarnym lub pokrzywdzonego,
- 4) był świadkiem czynu, którego dotyczy postępowanie dyscyplinarne.

2. Przełożony dyscyplinarny i rzecznik dyscyplinarny podlega wyłączeniu, jeżeli istnieje okoliczność tego rodzaju, że mogłaby wywołać uzasadnioną wątpliwość co do jego bezstronności w sprawie.

3. Wyłączenie, o którym mowa w ust. 2, następuje na żądanie przełożonego dyscyplinarnego lub rzecznika dyscyplinarnego albo na wniosek żołnierza objętego postępowaniem dyscyplinarnym lub jego obrońcy, jeżeli został ustanowiony.

4. O wyłączeniu przełożonego dyscyplinarnego rozstrzyga organ odwoławczy.

5. Przepisów ust. 1—4 nie stosuje się w wypadku podejmowania decyzji, o których mowa w art. 38 ust. 1 i 4 oraz art. 39 ust. 1 i 4.

Art. 50. 1. W razie wyłączenia, na podstawie przepisów art. 49 ust. 1 i 2, przełożonego dyscyplinarnego, postępowanie dyscyplinarne wszczyna, a wszczęte przejmuje, wyższy przełożony dyscyplinarny, z zastrzeżeniem ust. 2.

2. W razie wyłączenia, na podstawie przepisów art. 49 ust. 1 i 2, Ministra Obrony Narodowej, postępowanie dyscyplinarne wszczyna, a wszczęte przejmuje, sekretarz stanu w Ministerstwie Obrony Narodowej.

3. W razie wyłączenia, na podstawie przepisów art. 49 ust. 1 i 2, rzecznika dyscyplinarnego, postępowanie wyjaśniające prowadzi, a prowadzone przejmuje, inny rzecznik dyscyplinarny.

Art. 51. 1. W razie wyłączenia, na podstawie przepisów art. 49 ust. 1 i 2, Ministra Obrony Narodowej i sekretarza stanu w Ministerstwie Obrony Narodowej, postępowanie dyscyplinarne wszczyna, a wszczęte przejmuje, prokurator wojskowy.

2. Prokurator wojskowy, który wszczął lub przejął postępowanie dyscyplinarne na podstawie przepisu ust. 1, może przedstawić wojskowemu sądowi garnizonowemu wniosek o ukaranie albo wydanie orzeczenia, o którym mowa w art. 74 pkt 1 lub 2.

3. Wojskowy sąd garnizonowy rozpoznając wnioski prokuratora wojskowego, o którym mowa w ust. 2, może wydać orzeczenie, o którym mowa w art. 74 pkt 1 lub 2, albo ukarać, z zastrzeżeniem art. 22 ust. 2.

4. W wypadku, o którym mowa w ust. 1, właściwy jest prokurator wojskowej prokuratury garnizonowej obejmującej swoją właściwością jednostkę wojskową, w której żołnierz pełnił służbę w chwili popełnienia przewinienia dyscyplinarnego.

Art. 52. 1. Przełożony dyscyplinarny i rzecznik dyscyplinarny jest obowiązany badać oraz uwzględniać okoliczności przemawiające zarówno na korzyść, jak i na niekorzyść żołnierza objętego postępowaniem dyscyplinarnym.

2. Żołnierza objętego postępowaniem dyscyplinarnym uważa się za niewinnego, dopóki jego wina nie zostanie stwierdzona prawomocnym orzeczeniem organu orzekającego.

3. Nie dające się usunąć wątpliwości rozstrzyga się na korzyść żołnierza objętego postępowaniem dyscyplinarnym.

Art. 53. 1. Żołnierzowi objętemu postępowaniem dyscyplinarnym przysługuje prawo do obrony, w tym prawo do korzystania z pomocy obrońcy, o czym należy go pouczyć.

2. W ramach prawa do obrony żołnierz objęty postępowaniem dyscyplinarnym lub jego obrońca może w szczególności składać wyjaśnienia i wnioski o przeprowadzenie dowodów, zapoznawać się z zebranymi materiałami sprawy, a także — w wypadkach przewidzianych ustawą — wnosić odwołania.

3. Obrońcą może być żołnierz, który nie jest przełożonym rzecznika dyscyplinarnego lub przełożonego dyscyplinarnego.

4. W postępowaniu w sprawach o przewinienia dyscyplinarne przed sądem wojskowym obrońcą może być żołnierz, o którym mowa w ust. 3, lub adwokat.

Art. 54. 1. Przełożony dyscyplinarny wszczyna postępowanie dyscyplinarne, jeżeli istnieje uzasadnione przypuszczenie, że żołnierz popełnił przewinienie dyscyplinarne, z zastrzeżeniem art. 32 ust. 1.

2. Przełożony dyscyplinarny wszczyna postępowanie dyscyplinarne również:

- 1) na polecenie przełożonego,
- 2) na wniosek organu kontroli,
- 3) na wniosek wojskowego organu porządkowego,
- 4) na wniosek sądu, prokuratora lub innego uprawnionego organu.

3. Przełożony dyscyplinarny może wszcząć postępowanie dyscyplinarne także:

- 1) na wniosek podwładnego,
- 2) na wniosek pokrzywdzonego.

Art. 55. 1. Minister Obrony Narodowej może wszcząć postępowanie dyscyplinarne w stosunku do każdego żołnierza.

2. Postępowanie dyscyplinarne może wszcząć w stosunku do żołnierza wyznaczonego na stanowisko służbowe nie wyższe niż:

- 1) dowódcy brygady (pułku) — dowódca rodzaju sił zbrojnych (okręgu wojskowego),
- 2) dowódcy batalionu — dowódca dywizji,
- 3) dowódcy kompanii — dowódca brygady (pułku),
- 4) dowódcy plutonu — dowódca batalionu,
- 5) dowódcy drużyny — dowódca kompanii.

3. Postępowanie dyscyplinarne w stosunku do szeregowego może wszcząć dowódca plutonu, który jest oficerem, o ile postępowanie wyjaśniające — w tym postępowaniu dyscyplinarnym — można ograniczyć do wyjaśnień żołnierza albo można go nie przeprowadzać.

4. Postępowanie dyscyplinarne w stosunku do żołnierza wyznaczonego na stanowisko służbowe dowódcy dywizji i wyższe wszczyna Minister Obrony Narodowej.

5. W razie wszczęcia postępowania dyscyplinarnego przez Ministra Obrony Narodowej, właściwy przełożony dyscyplinarny nie wszczyna postępowania, a wszczęte postępowanie umarza.

6. Sekretarz stanu i podsekretarz stanu w Ministerstwie Obrony Narodowej mogą wszcząć postępowanie dyscyplinarne w stosunku do podporządkowanych im żołnierzy, z wyjątkiem żołnierzy wyznaczonych na stanowiska służbowe równorzędne dowódcy dywizji i wyższe.

7. Szef Sztabu Generalnego może wszcząć postępowanie dyscyplinarne w stosunku do żołnierzy, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 3, z wyjątkiem żołnierzy wyznaczonych na stanowisko służbowe równorzędne dowódcy dywizji i wyższe.

8. Postępowanie dyscyplinarne, w związku z czynem określonym w art. 18 ust. 1, wszczyna dowódca jednostki wojskowej.

9. O wszczęciu postępowania dyscyplinarnego przełożony dyscyplinarny zawiadamia żołnierza, który jest nim objęty, oraz zainteresowane organy lub osoby, o których mowa w art. 54 ust. 2 i 3.

10. Minister Obrony Narodowej określi, w drodze rozporządzenia, stanowiska służbowe równorzędne lub wyższe od stanowisk zajmowanych przez żołnierzy, o których mowa w ust. 2, 4 i 7.

Art. 56. 1. W kwestiach nie uregulowanych w ustawie w postępowaniu w sprawach o przewinienia dyscyplinarne stosuje się odpowiednio przepisy Kodeksu postępowania karnego.

2. Ilekroć w ustawie jest mowa o:

- 1) orzeczeniu sądu wojskowego — należy przez to rozumieć postanowienie,

2) odwołaniu do sądu wojskowego — należy przez to rozumieć zażalenie.

Art. 57. Przełożony dyscyplinarny orzeka podczas raportu dyscyplinarnego.

Art. 58. 1. W sprawach o przewinienia dyscyplinarne orzeka wojskowy sąd garnizonowy obejmujący swoją właściwością jednostkę wojskową, w której żołnierz pełnił służbę w chwili złożenia wniosku o jego ukaranie lub w chwili złożenia odwołania, chyba że ustawa stanowi inaczej.

2. W wypadku określonym w ust. 1 wojskowy sąd garnizonowy orzeka jednoosobowo na posiedzeniu, chyba że ustawa stanowi inaczej.

Art. 59. 1. Przełożony dyscyplinarny, który wszczął postępowanie dyscyplinarne, orzeka w pierwszej instancji we wszystkich sprawach dyscyplinarnych, z zastrzeżeniem ust. 2—5.

2. Karę dyscyplinarną, o której mowa w art. 22 ust. 1 pkt 5, może wymierzyć w pierwszej instancji tylko dowódca jednostki wojskowej.

3. Karę dyscyplinarną, o której mowa w art. 22 ust. 1 pkt 10, może wymierzyć w pierwszej instancji tylko dowódca jednostki wojskowej, w której żołnierz pełni nadterminową zasadniczą służbę wojskową, lub przełożony dyscyplinarny, który ma prawo zwalniania ze służby wojskowej pełnionej w charakterze kandydata na żołnierza zawodowego albo z zawodowej służby wojskowej.

4. Karę dyscyplinarną, o której mowa w art. 22 ust. 1 pkt 6, może orzec w pierwszej instancji tylko wojskowy sąd garnizonowy, na wniosek dowódcy jednostki wojskowej.

5. Jeżeli sąd wojskowy, stwierdzając winę, nie znajduje podstaw do wymierzenia kary dyscyplinarnej, o której mowa w art. 22 ust. 1 pkt 6, może orzec inną karę dyscyplinarną, o której mowa w art. 22 ust. 1 pkt 1—5, lub odstąpić albo warunkowo odstąpić od wymierzenia kary dyscyplinarnej.

Art. 60. Oprócz dokumentów wymaganych innymi przepisami ustawy z przebiegu czynności podejmowanych w postępowaniu dyscyplinarnym sporządza się protokół lub notatkę służbową.

Art. 61. 1. Spisania protokołu wymaga:

- 1) przesłuchanie obwinionego, świadka oraz biegłego,
- 2) zapoznanie obwinionego z całością materiałów sprawy,
- 3) przebieg raportu dyscyplinarnego.

2. Notatkę służbową sporządza się w związku z przyjęciem ustnego zawiadomienia o popełnieniu przewinienia dyscyplinarnego oraz w każdym innym

wypadku, jeżeli rzecznik dyscyplinarny lub przełożony dyscyplinarny uzna to za konieczne.

3. Wszczęcie postępowania dyscyplinarnego, polecenie rzecznikowi dyscyplinarnemu przeprowadzenia postępowania wyjaśniającego oraz wyznaczenie terminu i miejsca raportu dyscyplinarnego stwierdza się w rozkazie dziennym lub innym rozkazie.

Art. 62. Protokół powinien zawierać:

- 1) oznaczenie czynności, jej czasu i miejsca oraz osób w niej uczestniczących,
- 2) opis przebiegu czynności oraz oświadczenia i wnioski jej uczestników.

Art. 63. 1. Protokół spisuje przeprowadzający czynność lub żołnierz wyznaczony przez przełożonego dyscyplinarnego, a podpisują go uczestnicy czynności.

2. Notatkę służbową sporządza i podpisuje osoba przeprowadzająca czynność.

Art. 64. Protokoły i notatki przechowuje przełożony dyscyplinarny.

Rozdział 4

Postępowanie wyjaśniające

Art. 65. Rzecznik dyscyplinarny prowadzi postępowanie wyjaśniające w stosunku do:

- 1) żołnierzy zasadniczej służby wojskowej, absolwentów szkół wyższych odbywających przeszkolenie wojskowe i żołnierzy rezerwy odbywających ćwiczenia wojskowe oraz żołnierzy nadterminowej zasadniczej służby wojskowej, a także kandydatów na żołnierzy zawodowych oraz podoficerów zawodowych i chorążych zawodowych — chorąży zawodowy lub oficer zawodowy,
- 2) oficerów młodszych — żołnierz zawodowy w stopniu wojskowym oficera młodszego lub oficera starszego,
- 3) oficerów starszych — oficer starszy,
- 4) generałów (admiratów) — generał (admirał).

Art. 66. Rzecznik dyscyplinarny przeprowadza postępowanie wyjaśniające na polecenie lub na wniosek przełożonego dyscyplinarnego, który wszczyna postępowanie dyscyplinarne.

Art. 67. Postępowanie wyjaśniające można ograniczyć do wyjaśnień żołnierza, jeżeli okoliczności popełnienia przewinienia dyscyplinarnego oraz wina żołnierza nie budzą wątpliwości.

Art. 68. 1. Postępowanie wyjaśniające nie może trwać dłużej niż czternaście dni.

2. W szczególnie uzasadnionym wypadku termin, o którym mowa w ust. 1, może być przedłużony przez

przełożonego dyscyplinarnego, który wszczął postępowanie dyscyplinarne, do dwudziestu jeden dni.

Art. 69. 1. Rzecznik dyscyplinarny po zakończeniu postępowania wyjaśniającego przedstawia przełożonemu dyscyplinarnemu, który wszczął postępowanie dyscyplinarne, sprawozdanie oraz wnioski.

2. Sprawozdanie powinno zawierać:

- 1) imię i nazwisko obwinionego,
- 2) dane dotyczące przebiegu służby obwinionego oraz jego wyróżnień i kar dyscyplinarnych,
- 3) określenie przewinienia dyscyplinarnego zarzucanego obwinionemu, ze wskazaniem czasu, miejsca, sposobu i okoliczności jego popełnienia oraz skutków,
- 4) wskazanie dowodów popełnienia przewinienia.

3. We wniosku zamieszcza się propozycję orzeczenia wraz z uzasadnieniem.

4. Przełożony dyscyplinarny może zwrócić rzecznikowi dyscyplinarnemu sprawozdanie i wnioski celem ich uzupełnienia lub przeprowadzenia dodatkowych czynności w postępowaniu wyjaśniającym.

Art. 70. Postępowania wyjaśniającego można nie przeprowadzać, jeżeli postępowanie dyscyplinarne wszczęto na jeden z wniosków, o których mowa w art. 54 ust. 2 pkt 2—4.

Rozdział 5

Postępowanie przed organem orzekającym w pierwszej instancji

Art. 71. Organ orzekający umożliwi obwinionemu oraz jego obrońcy, jeżeli został ustanowiony, zapoznanie się z całością materiałów sprawy.

Art. 72. 1. Przełożony dyscyplinarny wyznacza czas i miejsce raportu dyscyplinarnego.

2. Przełożony dyscyplinarny w czasie raportu dyscyplinarnego:

- 1) wysłuchuje rzecznika dyscyplinarnego lub odczytuje wnioski, o którym mowa w art. 54 ust. 2 pkt 2—4, w obecności obwinionego i jego obrońcy, jeżeli został ustanowiony,
- 2) wysłuchuje obwinionego i jego obrońcy, jeżeli został ustanowiony i wniósł o takie wysłuchanie,
- 3) rozpatruje sprawę i wydaje orzeczenie.

3. W wypadku gdy przełożony dyscyplinarny nie jest uprawniony do wymierzenia danej kary dyscyplinarnej, przedstawia właściwemu przełożonemu dyscyplinarnemu wnioski o wymierzenie tej kary dyscyplinarnej albo wojskowemu sądowi garnizonowemu wnioski o wymierzenie kary aresztu izolacyjnego albo

składa do prokuratora wojskowego zawiadomienie o przestępstwie lub wykroczeniu bądź może złożyć wnioski o ściganie karne.

Art. 73. W wypadku przewidzianym w art. 18 ust. 1 pkt 3 ustalenia co do faktów oraz ocena prawna czynu zawarta w orzeczeniu sądu wojskowego są wiążące dla przełożonego dyscyplinarnego.

Art. 74. Orzeczenie organu orzekającego może stanowić o:

- 1) uniewinnieniu,
- 2) umorzeniu postępowania dyscyplinarnego,
- 3) odstąpieniu od wymierzenia kary dyscyplinarnej,
- 4) warunkowym odstąpieniu od wymierzenia kary dyscyplinarnej,
- 5) wymierzeniu kary dyscyplinarnej.

Art. 75. 1. Orzeczenie wraz z uzasadnieniem sporządza się na piśmie.

2. Obwinionemu i rzecznikowi dyscyplinarnemu doręcza się odpis orzeczenia wraz z uzasadnieniem oraz poucza się ich o prawie, terminie i trybie wniesienia odwołania.

Rozdział 6

Postępowanie odwoławcze

Art. 76. 1. Od orzeczenia organu orzekającego w pierwszej instancji obwinionemu lub jego obrońcy przysługuje odwołanie.

2. Od orzeczenia przełożonego dyscyplinarnego wydanego w pierwszej instancji rzecznikowi dyscyplinarnemu przysługuje odwołanie na korzyść i na niekorzyść obwinionego.

3. Od orzeczenia wojskowego sądu garnizonowego, o którym mowa w art. 59 ust. 4 lub 5, oprócz osób wymienionych w ust. 1, dowódcy jednostki wojskowej przysługuje odwołanie na korzyść i niekorzyść obwinionego.

4. Od orzeczenia, o którym mowa w art. 36, przysługuje odwołanie na zasadach określonych w ust. 1—3, które stosuje się odpowiednio.

Art. 77. 1. Odwołanie od orzeczenia wydanego w pierwszej instancji przez przełożonego dyscyplinarnego rozpoznaje wyższy przełożony dyscyplinarny, z zastrzeżeniem ust. 2—4.

2. Odwołanie od orzeczenia dotyczącego kary dyscyplinarnej, o której mowa w art. 22 ust. 1 pkt 8, rozpoznaje przełożony dyscyplinarny, który ma prawo wyznaczania na to stanowisko.

3. Odwołanie od orzeczenia dotyczącego kary dyscyplinarnej, o której mowa w art. 22 ust. 1 pkt 10, bez

względu na stopień wojskowy obwinionego, oraz od orzeczenia wydanego przez Ministra Obrony Narodowej w sprawach dyscyplinarnych rozpoznaje wojskowy sąd garnizonowy.

4. Odwołanie od orzeczenia wydanego przez sekretarza stanu w Ministerstwie Obrony Narodowej, który wszczął lub przejął postępowanie dyscyplinarne na podstawie przepisu art. 50 ust. 2, rozpoznaje wojskowy sąd garnizonowy.

5. Odwołania od orzeczeń wojskowego sądu garnizonowego, o których mowa w art. 51 ust. 3 oraz art. 59 ust. 4 i 5, rozpoznaje wojskowy sąd okręgowy.

Art. 78. Wojskowy sąd okręgowy rozpoznaje odwołania jednoosobowo.

Art. 79. Obwiniony lub jego obrońca mogą zaskarżyć samo uzasadnienie orzeczenia.

Art. 80. 1. Odwołanie wnosi się na piśmie, za pośrednictwem organu, który orzekał w sprawie.

2. Wnoszący odwołanie powinien podać, czego się domaga.

Art. 81. Termin do wniesienia odwołania wynosi siedem dni od dnia doręczenia orzeczenia wraz z uzasadnieniem. Termin ten jest nieprzekraczalny i nie podlega przywróceniu.

Art. 82. 1. Przy rozpoznawaniu odwołania przez wyższego przełożonego dyscyplinarnego art. 72 stosuje się odpowiednio.

2. Obwiniony jest obowiązany stawić się przed wyższym przełożonym dyscyplinarnym na jego wezwanie.

Art. 83. 1. Po rozpatrzeniu odwołania wyższy przełożony dyscyplinarny orzeka o utrzymaniu w mocy lub zmianie orzeczenia albo o uchyleniu orzeczenia i umorzeniu postępowania dyscyplinarnego.

2. Po uzupełnieniu materiału dowodowego wyższy przełożony dyscyplinarny może także zmienić zaskarżone orzeczenie, orzekając odmiennie co do istoty lub uchylić je i umorzyć postępowanie dyscyplinarne.

Art. 84. Wyższy przełożony dyscyplinarny może rozstrzygnąć na niekorzyść obwinionego tylko wtedy, gdy odwołanie wniesiono na niekorzyść obwinionego.

Art. 85. 1. Orzeczenie wyższego przełożonego dyscyplinarnego wraz z uzasadnieniem doręcza się obwinionemu, rzecznikowi dyscyplinarnemu i przełożonemu dyscyplinarnemu, który orzekał w sprawie w pierwszej instancji.

2. Przepis ust. 1 stosuje się odpowiednio w postępowaniu odwoławczym przed sądem wojskowym.

Art. 86. Od orzeczeń organu odwoławczego odwołanie nie przysługuje.

Art. 87. Minister Obrony Narodowej w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych i Administracji określi, w drodze rozporządzenia, szczegółowy tryb postępowania dyscyplinarnego.

DZIAŁ IV

Wykonywanie kar dyscyplinarnych

Art. 88. 1. Orzeczenie staje się prawomocne:

- 1) z upływem terminu wniesienia odwołania, jeżeli go nie wniesiono,
- 2) z chwilą wydania orzeczenia przez organ odwoławczy.

2. Do wykonania kary dyscyplinarnej należy przystąpić:

- 1) w wypadku, o którym mowa w ust. 1 pkt 1 — nie wcześniej niż po upływie pięciu dni od dnia, w którym upłynął termin wniesienia odwołania,
- 2) w wypadku, o którym mowa w ust. 1 pkt 2 — niezwłocznie po doręczeniu orzeczenia organu odwoławczego.

Art. 89. 1. Wykonanie kary dyscyplinarnej zarządza i nadzoruje organ, który wydał orzeczenie o ukaraniu w pierwszej instancji.

2. Uprawnienie do nadzoru nad wykonaniem kary dyscyplinarnej przysługuje również wyższemu przełożonemu dyscyplinarnemu oraz prokuratorowi wojskowemu.

3. Karę dyscyplinarną wykonuje dowódca jednostki wojskowej, przełożony dyscyplinarny, który wymierzył karę w pierwszej instancji, lub inny organ uprawniony na podstawie odrębnych przepisów.

4. Prawomocne orzeczenie o wymierzeniu kary pieniężnej stanowi podstawę do jej potrącenia z uposażenia żołnierza w trybie określonym w przepisach o uposażeniu żołnierzy.

Art. 90. 1. Wykonanie kar dyscyplinarnych, o których mowa w art. 22 ust. 1 pkt 4—6, można odroczyć albo przerwać.

2. Wykonanie kary dyscyplinarnej, o której mowa w art. 22 ust. 1 pkt 3, można odroczyć w całości albo w części lub rozłożyć na raty.

3. Przepisy ust. 1 i 2 stosuje się tylko w razie zaistnienia ważnych powodów i tylko na czas niezbędny.

4. W sprawach, o których mowa w ust. 1 i 2, orzeka organ, który wydał orzeczenie w pierwszej instancji.

Art. 91. 1. Nie wykonuje się kary dyscyplinarnej po upływie sześciu miesięcy od dnia, w którym orzeczenie stało się prawomocne.

2. Z dniem zwolnienia z czynnej służby wojskowej nie podlegają wykonaniu kary dyscyplinarnej nie wykonane w całości lub w części przed tym dniem, z wyłączeniem kary, o której mowa w art. 22 ust. 1 pkt 10.

Art. 92. Przepisy tego rozdziału stosuje się odpowiednio do wykonywania środków dyscyplinarnych.

Art. 93. Minister Obrony Narodowej w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych i Administracji oraz Ministrem Sprawiedliwości określi, w drodze rozporządzenia:

- 1) organy uprawnione do wykonywania kar i środków dyscyplinarnych,
- 2) regulamin wykonywania i odbywania kar i środków dyscyplinarnych,
- 3) warunki tworzenia aresztów oraz warunki, jakim powinny odpowiadać pomieszczenia, w których żołnierze odbywają karę.

DZIAŁ V

Postępowanie po uprawomocnieniu się orzeczenia

Rozdział 1

Wzruszanie orzeczeń prawomocnych w trybie nadzoru

Art. 94. 1. Prawomocne orzeczenie organu orzekającego uchyla się lub zmienia, jeżeli:

- 1) ujawniono nowe okoliczności, które wskazują, że brak było faktycznych podstaw do ukarania albo umorzenia postępowania dyscyplinarnego,
- 2) orzeczenie wydano z naruszeniem przepisów prawa, które mogło mieć wpływ na jego treść.

2. Uchylenie lub zmiana orzeczenia z powodu określonego w ust. 1 pkt 1 może nastąpić tylko na korzyść obwinionego, a z powodu określonego w ust. 1 pkt 2, nie później niż po upływie trzydziestu dni od dnia, w którym orzeczenie stało się prawomocne — także na niekorzyść.

3. W razie uchylenia orzeczenia postępowanie dyscyplinarne umarza się albo przekazuje się sprawę do ponownego rozpatrzenia.

Art. 95. 1. Do uchylenia lub zmiany prawomocnego orzeczenia na podstawie art. 94 ust. 1 uprawniony jest wyższy przełożony dyscyplinarny, z zastrzeżeniem ust. 2 i 3.

2. Do uchylenia lub zmiany prawomocnego orzeczenia wydanego przez Ministra Obrony Narodowej, orzeczenia sekretarza stanu w Ministerstwie Obrony

Narodowej wydanego w postępowaniu prowadzonym na podstawie art. 50 ust. 2 oraz orzeczenia o wymierzeniu kary dyscyplinarnej, o której mowa w art. 22 ust. 1 pkt 10, uprawniony jest wojskowy sąd garnizonowy; jeżeli jednak orzeczenie uprawomocniło się w wyniku rozpoznania odwołania przez wojskowy sąd garnizonowy — uprawnienie przysługuje wojskowemu sądowi okręgowemu orzekającemu jednoosobowo.

3. Do uchylenia lub zmiany prawomocnego orzeczenia wydanego w pierwszej instancji przez wojskowy sąd garnizonowy uprawniony jest wojskowy sąd okręgowy orzekający jednoosobowo; jeżeli jednak orzeczenie uprawomocniło się w wyniku rozpoznania odwołania przez wojskowy sąd okręgowy — sąd ten orzeka w składzie trzech sędziów.

4. Uchylenie lub zmiana prawomocnego orzeczenia w trybie nadzoru następuje z urzędu.

Art. 96. 1. W sprawach nie uregulowanych w tym rozdziale stosuje się odpowiednio przepisy dotyczące postępowania odwoławczego.

2. Właściwość sądu wojskowego ustala się według zasady określonej w art. 58 ust. 1; jeżeli w postępowaniu odwoławczym orzekał wojskowy sąd garnizonowy, właściwość sądu wojskowego sądu okręgowego ustala się na zasadach określonych w przepisach Kodeksu postępowania karnego.

Art. 97. Minister Obrony Narodowej w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych i Administracji określi, w drodze rozporządzenia, szczegółowy tryb wzruszania w drodze nadzoru prawomocnych orzeczeń przełożonych dyscyplinarnych przez wyższych przełożonych dyscyplinarnych.

Rozdział 2

Likwidacja skutków uchylonych lub zmienionych orzeczeń prawomocnych

Art. 98. Jeżeli orzeczenie, o którym mowa w art. 74 pkt 5, zostało:

- 1) uchylone — skutki, jakie to orzeczenie wywołało, ulegają uchyleniu w całości,
- 2) zmienione — skutki, jakie to orzeczenie wywołało, ulegają uchyleniu w części niezgodnej z dokonaną zmianą.

Art. 99. 1. W razie uchylenia orzeczenia o wymierzeniu kary dyscyplinarnej, o której mowa:

- 1) w art. 22 ust. 1 pkt 10 — ukaranemu przysługuje od Skarbu Państwa odszkodowanie w wysokości sześciomiesięcznego uposażenia zasadniczego wraz z dodatkami o charakterze stałym, według stawek obowiązujących na stanowisku służbowym zajmowanym w dniu uprawomocnienia się orzeczenia wraz z odsetkami ustawowymi; przywrócenie do czynnej służby wojskowej następuje na wniosek ukaranego, jeżeli spełnia on wymagania w zakresie

wieku oraz zdolności fizycznej i psychicznej do tej służby,

- 2) w art. 22 ust. 1 pkt 8 — ukaranego przywraca się na dotychczas zajmowane stanowisko służbowe, a w razie braku takiej możliwości — na równorzędne stanowisko służbowe, oraz wypłaca się utraconą wskutek kary dyscyplinarnej część uposażenia należnego na tym stanowisku, według stawek obowiązujących w dniu uprawomocnienia się orzeczenia wraz z odsetkami ustawowymi,
- 3) w art. 22 ust. 1 pkt 3 — ukaranemu wypłaca się kwotę odpowiadającą kwocie kary pieniężnej wraz z odsetkami ustawowymi.

2. Przepis ust. 1 pkt 3 stosuje się odpowiednio w razie złagodzenia kary pieniężnej lub zastąpienia jej inną, łagodniejszego rodzaju — w części, w której obwiniony nie powinien być jej ponieść.

3. W sprawach, o których mowa w ust. 1 i 2, przepisy art. 417—419 Kodeksu cywilnego nie mają zastosowania.

Art. 100. 1. W sprawach, o których mowa w art. 99 ust. 1 i 2, orzeka organ, który uchylił lub zmienił prawomocne orzeczenie o wymierzeniu kary dyscyplinarnej.

2. Od orzeczenia, o którym mowa w ust. 1, ukaranemu przysługuje odwołanie na zasadach i w trybie określonych w art. 76—86, z zastrzeżeniem ust. 3.

3. Odwołanie od orzeczenia wojkowego sądu okręgowego rozpoznaje Izba Wojskowa Sądu Najwyższego, stosując odpowiednio przepisy Kodeksu postępowania karnego.

Art. 101. 1. W razie uchylenia orzeczenia o wymierzeniu kary aresztu izolacyjnego lub złagodzenia tej kary oraz uchylenia decyzji o zatrzymaniu, żołnierzowi przysługuje odszkodowanie na zasadach określonych przepisami Kodeksu postępowania karnego, które stosuje się odpowiednio.

2. W sprawie o odszkodowanie, o którym mowa w ust. 1, orzeka na posiedzeniu wojkowy sąd okręgowy w składzie trzech sędziów, a odwołanie rozpoznaje Izba Wojskowa Sądu Najwyższego stosując odpowiednio przepisy Kodeksu postępowania karnego.

Art. 102. Orzeczenie w sprawach, o których mowa w art. 99 ust. 1 i 2, podlega wzruszeniu na zasadach i w trybie określonych w art. 94—96.

Rozdział 3

Ewidencjonowanie orzeczeń dyscyplinarnych i zatarcie ukarania

Art. 103. 1. Ewidencję kar i środków dyscyplinarnych żołnierza prowadzi jego przełożony dyscyplinarny.

2. W ewidencji umieszcza się dane o:

- 1) organie orzekającym i dacie wydania orzeczenia,
- 2) rodzaju przewinienia dyscyplinarnego,
- 3) wymierzonej karze dyscyplinarnej lub zastosowanym środkiem dyscyplinarnym,
- 4) terminie wykonania kary dyscyplinarnej lub środka dyscyplinarnego.

Art. 104. 1. Zatarcie ukarania, z zastrzeżeniem ust. 3 i 4, następuje z mocy prawa w wypadku:

- 1) upływu sześciu miesięcy od dnia wykonania kary,
- 2) mianowania żołnierza na kolejny stopień wojskowy,
- 3) wyznaczenia żołnierza na wyższe stanowisko służbowe,
- 4) zwolnienia żołnierza ze służby wojskowej.

2. Zatarcie ukarania z przyczyn, o których mowa w ust. 1 pkt 2—4, dotyczy wszystkich kar.

3. Organ, który orzekł o wymierzeniu kary dyscyplinarnej w pierwszej instancji, może zarządzić zatarcie ukarania przed upływem terminu, o którym mowa w ust. 1 pkt 1, jeżeli żołnierz był ukarany dyscyplinarnie tylko raz, a udzielono mu wyróżnienia na podstawie niniejszej ustawy.

4. Jeżeli w okresie sześciu miesięcy od dnia wykonania ostatniej kary dyscyplinarnej nastąpiło skazanie przez sąd wojkowy, wydanie postanowienia o warunkowym umorzeniu postępowania karnego lub ukaranie w postępowaniu dyscyplinarnym, to zatarcie ukarania nie może nastąpić przed upływem roku od dnia uprawomocnienia się odpowiedniego orzeczenia.

Art. 105. Przepisów art. 104 nie stosuje się w razie wymierzenia żołnierzowi kary dyscyplinarnej, o której mowa w art. 22 ust. 1 pkt 10.

Art. 106. 1. Z chwilą zatarcia ukarania karę dyscyplinarną uważa się za niebyłą. Wszelkie wpisy o ukaraniu ulegają usunięciu z ewidencji.

2. Zatarcie ukarania nie likwiduje skutków wykonania kary dyscyplinarnej.

Art. 107. Minister Obrony Narodowej w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych i Administracji określi, w drodze rozporządzenia:

- 1) sposób dokumentowania postępowania dyscyplinarnego oraz sposób i czas przechowywania dokumentacji tego postępowania,
- 2) sposób i szczegółowe zasady prowadzenia ewidencji kar i środków dyscyplinarnych.

DZIAŁ VI

Koszty postępowania dyscyplinarnego

Art. 108. 1. Kosztami postępowania dyscyplinarnego są uzasadnione wydatki poniesione przez Skarb Państwa od chwili wszczęcia tego postępowania.

2. Wydatkami Skarbu Państwa związanymi z prowadzonym postępowaniem dyscyplinarnym są w szczególności wydatki z tytułu:

- 1) doręczenia wezwań i innych pism,
- 2) sprowadzenia obwinionego,
- 3) przejazdów osób,
- 4) oględzin, opinii i tłumaczeń.

Art. 109. Kosztami związanymi z postępowaniem dyscyplinarnym, ponoszonymi przez obwinionego, są jego wydatki na ustanowienie obrońcy i udział jego oraz obrońcy w tym postępowaniu oraz koszty pism i przejazdów własnych oraz obrońcy.

Art. 110. Minister Obrony Narodowej w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych i Administracji określi, w drodze rozporządzenia, sposób ustalania przez przełożonych dyscyplinarnych wysokości kosztów postępowania dyscyplinarnego.

Art. 111. 1. Koszty, o których mowa w art. 108, ponosi obwiniony, z zastrzeżeniem ust. 2—4.

2. Jeżeli obwinionego uniewinniono albo postępowanie dyscyplinarne zostało umorzone, koszty tego postępowania ponosi Skarb Państwa. W takim wypadku zwraca się obwinionemu koszty, o których mowa w art. 109.

3. W razie uniewinnienia obwinionego od niektórych zarzucanych mu przewinień dyscyplinarnych albo umorzenia postępowania dyscyplinarnego co do niektórych przewinień dyscyplinarnych przepisy ust. 2 stosuje się odpowiednio w części uniewinniającej lub umarzającej.

4. Jeżeli odwołanie wniesione na niekorzyść obwinionego nie zostało uwzględnione nawet w części, koszty postępowania odwoławczego ponosi Skarb Państwa.

Art. 112. 1. W orzeczeniu kończącym postępowanie dyscyplinarne w danej instancji określa się, kto i w jakiej wysokości ponosi koszty, o których mowa w art. 108 i 109.

2. Jeżeli poniesienie kosztów, o których mowa w art. 108, byłoby dla obwinionego zbyt uciążliwe ze względu na jego sytuację rodzinną lub majątkową, organ orzekający może zwolnić obwinionego w całości lub w części od zapłaty tych kosztów.

Art. 113. 1. Za ukaranego odbywającego zasadniczą służbę wojskową, przeszkolenie wojskowe lub ćwiczenia wojskowe, a także za ukaranego pełniącego czynną służbę wojskową w charakterze kandydata na żołnierza zawodowego, koszty, o których mowa w art. 108, ponosi Skarb Państwa.

2. Do wykonywania orzeczeń, o których mowa w art. 112 ust. 1, stosuje się odpowiednio art. 89 ust. 4.

Art. 114. Roszczenie z tytułu kosztów, o których mowa w art. 108 i 109, ulega przedawnieniu z upływem trzech lat od dnia uprawomocnienia się orzeczenia, o którym mowa w art. 112 ust. 1.

DZIAŁ VII

Przepisy szczególne

Art. 115. Sędziowie i asesory sądów wojskowych ponoszą odpowiedzialność dyscyplinarną za przewinienia dyscyplinarne na zasadach określonych w ustawie o ustroju sądów wojskowych, a sędziowie Sądu Najwyższego będący żołnierzami w czynnej służbie wojskowej — na zasadach określonych w ustawie o Sądzie Najwyższym.

Art. 116. Prokuratorzy wojskowi oraz asesory wojskowych jednostek organizacyjnych prokuratury ponoszą odpowiedzialność dyscyplinarną za przewinienia dyscyplinarne popełnione podczas lub w związku z wykonywaniem czynności prokuratora albo asesora, na zasadach określonych w ustawie o prokuraturze.

Art. 117. Żołnierze pełniący służbę zawodową lub okresową, których — na podstawie odrębnych przepisów — przynależność do samorządów zawodowych jest obowiązkowa, ponoszą odpowiedzialność dyscyplinarną za przewinienia dyscyplinarne polegające na naruszeniu przepisów o wykonywaniu ich specjalności zawodowej na zasadach określonych w ustawach dotyczących odpowiednich zawodów i ich samorządów zawodowych.

DZIAŁ VIII

**Zmiany w przepisach obowiązujących.
Przepisy przejściowe i końcowe**

Art. 118. W ustawie z dnia 14 czerwca 1960 r. — Kodeks postępowania administracyjnego (Dz.U. z 1980 r. Nr 9, poz. 26 i Nr 27, poz. 111, z 1982 r. Nr 7, poz. 55 i Nr 45, poz. 289, z 1983 r. Nr 41, poz. 185, z 1984 r. Nr 34, poz. 183, z 1986 r. Nr 47, poz. 228, z 1987 r. Nr 21, poz. 123 i Nr 33, poz. 186, z 1989 r. Nr 20, poz. 107, z 1990 r. Nr 34, poz. 201, z 1991 r. Nr 100, poz. 442 i Nr 119, poz. 513, z 1994 r. Nr 122, poz. 593, z 1995 r. Nr 1, poz. 1 i Nr 74, poz. 368, z 1996 r. Nr 43, poz. 189 i Nr 106, poz. 496 oraz z 1997 r. Nr 75, poz. 471, Nr 102, poz. 643 i Nr 137, poz. 926) po art. 88 dodaje się art. 88a w brzmieniu:

„Art. 88a. W razie uchybienia przez żołnierza w czynnej służbie wojskowej obowiązkom, o których mowa w art. 88 § 1, organ

przeprowadzający dowód, zamiast wymierzyć żołnierzowi karę grzywny, występuje do dowódcy jednostki wojskowej, w której żołnierz ten pełni służbę, z wnioskiem o pociągnięcie go do odpowiedzialności dyscyplinarnej.”

Art. 119. W ustawie z dnia 17 listopada 1964 r. — Kodeks postępowania cywilnego (Dz.U. Nr 43, poz. 296, z 1965 r. Nr 15, poz. 113, z 1974 r. Nr 27, poz. 157 i Nr 39, poz. 231, z 1975 r. Nr 45, poz. 234, z 1982 r. Nr 11, poz. 82 i Nr 30, poz. 210, z 1983 r. Nr 5, poz. 33, z 1984 r. Nr 45, poz. 241 i 242, z 1985 r. Nr 20, poz. 86, z 1987 r. Nr 21, poz. 123, z 1988 r. Nr 41, poz. 324, z 1989 r. Nr 4, poz. 21 i Nr 33, poz. 175, z 1990 r. Nr 14, poz. 88, Nr 34, poz. 198, Nr 53, poz. 306, Nr 55, poz. 318 i Nr 79, poz. 464, z 1991 r. Nr 7, poz. 24, Nr 22, poz. 92 i Nr 115, poz. 496, z 1993 r. Nr 12, poz. 53, z 1994 r. Nr 105, poz. 509, z 1995 r. Nr 83, poz. 417, z 1996 r. Nr 24, poz. 110, Nr 43, poz. 189, Nr 73, poz. 350 i Nr 149, poz. 703 oraz z 1997 r. Nr 43, poz. 270, Nr 54, poz. 348, Nr 75, poz. 471, Nr 102, poz. 643, Nr 113, poz. 752, Nr 121, poz. 769 i 770, Nr 133, poz. 882, Nr 139, poz. 934 i Nr 140, poz. 940) wprowadza się następujące zmiany:

1) po art. 276 dodaje się art. 276¹ w brzmieniu:

„Art. 276¹. W razie uchybienia przez żołnierza w czynnej służbie wojskowej obowiązkom, o których mowa w art. 274 i 276, sąd, zamiast skazać żołnierza na grzywnę, występuje do dowódcy jednostki wojskowej, w której żołnierz ten pełni służbę, z wnioskiem o pociągnięcie go do odpowiedzialności dyscyplinarnej.”;

2) po art. 762 dodaje się art. 762¹ w brzmieniu:

„Art. 762¹. W razie uchybienia przez żołnierza w czynnej służbie wojskowej obowiązkom, o których mowa w art. 762 § 1 i § 2, komornik, zamiast ukarać żołnierza grzywną, występuje do dowódcy jednostki wojskowej, w której żołnierz ten pełni służbę, z wnioskiem o pociągnięcie go do odpowiedzialności dyscyplinarnej.”

Art. 120. W ustawie z dnia 17 czerwca 1966 r. o postępowaniu egzekucyjnym w administracji (Dz. U. z 1991 r. Nr 36, poz. 161, z 1992 r. Nr 20, poz. 78, z 1993 r. Nr 28, poz. 127, z 1995 r. Nr 85, poz. 426, z 1996 r. Nr 43, poz. 189 i Nr 146, poz. 680 oraz z 1997 r. Nr 137, poz. 926 i Nr 141, poz. 943) po art. 37 dodaje się art. 37a w brzmieniu:

„Art. 37a. W razie uchybienia przez żołnierza obowiązkowi określonymu w art. 37 § 1 i § 2, organ egzekucyjny, zamiast ukarać żołnierza grzywną, występuje do dowódcy jednostki wojskowej, w której żołnierz ten pełni służbę, z wnioskiem o pociągnięcie go do odpowiedzialności dyscyplinarnej.”

Art. 121. W ustawie z dnia 21 listopada 1967 r. o powszechnym obowiązku obrony Rzeczypospolitej Pol-

skiej (Dz.U. z 1992 r. Nr 4, poz. 16, Nr 40, poz. 174 i Nr 54, poz. 254, z 1994 r. Nr 43, poz. 165, z 1996 r. Nr 7, poz. 44, Nr 10, poz. 56 i Nr 106, poz. 496 oraz z 1997 r. Nr 6, poz. 31, Nr 28, poz. 153, Nr 80, poz. 495, Nr 88, poz. 554 i Nr 121, poz. 770) wprowadza się następujące zmiany:

1) skreśla się art. 77;

2) w art. 78:

a) w ust. 1 skreśla się pkt 3,

b) w ust. 2 skreśla się pkt 2;

3) w art. 80 w ust. 1 skreśla się pkt 2 i 3.

Art. 122. W ustawie z dnia 30 czerwca 1970 r. o służbie wojskowej żołnierzy zawodowych (Dz.U. z 1997 r. Nr 10, poz. 55, Nr 28, poz. 153, Nr 106, poz. 678, Nr 107, poz. 688, Nr 117, poz. 753 i Nr 121, poz. 770) dotychczasową treść art. 31 oznacza się jako ust. 1 i skreśla się wyrazy „ w drodze wyróżnienia, ” oraz dodaje się ust. 2 w brzmieniu:

„2. Przepis ust. 1 nie narusza przepisów o dyscyplinie wojskowej dotyczących wcześniejszego mianowania na kolejny stopień wojskowy.”

Art. 123. W ustawie z dnia 17 grudnia 1974 r. o uposażeniu żołnierzy (Dz.U. z 1992 r. Nr 5, poz. 18, z 1995 r. Nr 4, poz. 17 i Nr 34, poz. 163, z 1996 r. Nr 7, poz. 44 i Nr 139, poz. 647 oraz z 1997 r. Nr 80, poz. 496, Nr 106, poz. 678 i Nr 141, poz. 943) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 13 w ust. 3 pkt 3 otrzymuje brzmienie:

„3) na podstawie prawomocnego orzeczenia o ukaraniu karą dyscyplinarną wyznaczenia na niższe stanowisko służbowe, wydanego w postępowaniu dyscyplinarnym, ”;

2) w art. 17 w ust. 5 oraz w art. 18 w ust. 2 po wyrazie „wskutek” dodaje się wyraz „prawomocnego”;

3) w art. 37:

a) w ust. 1 skreśla się wyrazy „lub postępowaniem przed sądem honorowym”,

b) w ust. 3 pkt 1 otrzymuje brzmienie:

„1) postępowanie dyscyplinarne zostało zakończone, a żołnierzowi nie została wymierzona kara dyscyplinarna usunięcia z zawodowej służby wojskowej, ”;

4) w art. 38 w ust. 2 po wyrazie „aresztu” dodaje się wyrazy „koszarowego lub izolacyjnego”;

5) w art. 40 w ust. 1 po pkt 1 dodaje się pkt 1a w brzmieniu:

„1a) prawomocnych orzeczeń o wymierzeniu kary pieniężnej oraz o ustaleniu kosztów postępowania, wydanych w postępowaniu dyscyplinarnym, ”;

6) w art. 42:

a) w ust. 1 w pkt 2 kropkę zastępuje się przecinkiem i dodaje się pkt 3 w brzmieniu:

„3) na zapłatę kary pieniężnej wymierzonej w postępowaniu dyscyplinarnym — na podstawie prawomocnego orzeczenia o ukaraniu.”,

b) po ust. 1 dodaje się ust. 1a w brzmieniu:

„1a. Z uposażenia żołnierzy odbywających nadterminową zasadniczą służbę wojskową mogą być dokonywane również potrącenia na zaspokojenie roszczeń z tytułu kosztów postępowania dyscyplinarnego — na podstawie prawomocnego orzeczenia kończącego postępowanie dyscyplinarne.”,

c) w ust. 2 w zdaniu pierwszym skreśla się kropkę oraz dodaje się wyrazy „oraz kary pieniężnej wymierzonej w postępowaniu dyscyplinarnym.”,

d) w ust. 3 wyrazy „w ust. 1 i 2” zastępuje się wyrazami „w ust. 1, 1a i 2”.

Art. 124. W ustawie z dnia 20 czerwca 1985 r. o prokuraturze (Dz.U. z 1994 r. Nr 19, poz. 70 i Nr 105, poz. 509, z 1995 r. Nr 34, poz. 163, z 1996 r. Nr 77, poz. 367 oraz z 1997 r. Nr 90, poz. 557, Nr 98, poz. 604, Nr 106, poz. 679, Nr 117, poz. 752 i 753 i Nr 124, poz. 782) w art. 64 wyrazy „53—56” zastępuje się wyrazami „53, 56”.

Art. 125. W ustawie z dnia 10 grudnia 1993 r. o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych oraz ich rodzin (Dz.U. z 1994 r. Nr 10, poz. 36, z 1995 r. Nr 4, poz. 17, z 1996 r. Nr 1, poz. 1 i z 1997 r. Nr 28, poz. 153) w art. 16 w ust. 2 na końcu kropkę zastępuje się przecinkiem i dodaje się wyrazy „a także okresy, w czasie których żołnierz nie pełnił służby wskutek wymierzonej mu kary dyscyplinarnej usunięcia z zawodowej służby wojskowej — jeżeli następnie została ona uchylona.”

Art. 126. W ustawie z dnia 14 grudnia 1995 r. o urzędzie Ministra Obrony Narodowej (Dz.U. z 1996 r. Nr 10, poz. 56 i Nr 102, poz. 474 oraz z 1997 r. Nr 121, poz. 770) w art. 9 skreśla się ust. 1.

Art. 127. Jeżeli przewinienie dyscyplinarne zostało popełnione przed dniem wejścia w życie ustawy:

1) żołnierz ponosi odpowiedzialność dyscyplinarną na zasadach określonych ustawą, chyba że przepisy dotychczasowe są względniejsze,

2) postępowanie dyscyplinarne prowadzi się według przepisów ustawy również do uchylania prawomocnych orzeczeń dyscyplinarnych oraz orzeczeń sądów honorowych; jeżeli jednak zostało wydane orzeczenie w pierwszej instancji, postępowanie dyscyplinarne prowadzi się do jego zakończenia według przepisów dotychczasowych.

Art. 128. 1. Kary dyscyplinarne nie wykonane przed dniem wejścia w życie ustawy podlegają wykonaniu według przepisów ustawy.

2. Po wejściu w życie ustawy nie wykonuje się kar dyscyplinarnych nie przewidzianych w ustawie.

3. Kary dyscyplinarne, których wykonanie odroczo- no lub przerwano na podstawie dotychczasowych przepisów, podlegają wykonaniu według przepisów ustawy.

4. Przepis art. 125 ma zastosowanie do kar dyscyplinarnych prawomocnie wykonanych, a następnie uchylonych po dniu wejścia w życie ustawy.

Art. 129. Przepisy wykonawcze wydane na podstawie ustawy z dnia 21 maja 1963 r. o dyscyplinie wojskowej oraz o odpowiedzialności żołnierzy za przewinienia dyscyplinarne i za naruszenia honoru i godności żołnierskiej (Dz.U. z 1992 r. Nr 5, poz. 17 i z 1997 r. Nr 117, poz. 753) pozostają w mocy do czasu zastąpienia ich przepisami wydanymi na podstawie niniejszej ustawy, o ile nie są sprzeczne z jej przepisami, nie dłużej jednak niż przez trzy miesiące od dnia jej wejścia w życie.

Art. 130. Tracą moc przepisy ustawy z dnia 21 maja 1963 r. o dyscyplinie wojskowej oraz o odpowiedzialności żołnierzy za przewinienia dyscyplinarne i za naruszenia honoru i godności żołnierskiej (Dz.U. z 1992 r. Nr 5, poz. 17 i z 1997 r. Nr 117, poz. 753), z wyjątkiem przepisów rozdziału 6 oraz art. 44, 45 i 47.

Art. 131. Ustawa wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 1998 r.

Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej: *A. Kwaśniewski*

945

USTAWA

z dnia 4 września 1997 r.

o funduszach przemysłowych i ich prywatyzacji w związku z reformą systemu ubezpieczeń społecznych.

Rozdział 1

Przepisy ogólne

Art. 1. Ustawa określa zasady tworzenia, działania i prywatyzacji funduszy przemysłowych, zwanych dalej „funduszami”, oraz zasady emisji świadectw udziału

owych funduszy przemysłowych i ich wymiany na akcje funduszy.

Art. 2. Fundusze tworzone są przez Skarb Państwa w celu:

1) restrukturyzacji przedsiębiorstw państwowych i spółek z udziałem Skarbu Państwa w wybranych